USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobkyně: F. L.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 11. 2003, č. x, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2004, č. j. 10 Ca 20/2004 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou ze dne 15. 12. 2003 a doplněnou přípisem ze dne 17. 2. 2004 se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalované (dále jen „stěžovatelka“), které je specifikováno v záhlaví tohoto usnesení, a namítla, že nebyl respektován závěr vyslovený v její prospěch rozsudkem Nejvyššího správního soudu v dané věci; rozhodnutí je stejné jako to, které bylo zrušeno, neodpovídá uvedenému rozsudku ani zákonu č. 39/2000 Sb. Napadeným rozhodnutím ze dne 13. 11. 2003 byla žalobkyni přiznána jednorázová peněžní částka ve výši 30 000 Kč podle § 4 odst. 4 zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád v letech 1939 - 1945, s odůvodněním, že žalobkyně prokázala, že její manžel K. L. konal vojenskou službu v době od 14. 8. 1944 do 5. 5. 1945. Dále stěžovatelka v rozhodnutí zamítla uplatněný nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu od 6. 5. 1945 do 14. 11. 1945 s tím, že žalobkyni tento nárok nevznikl, neboť dobu vojenské služby v československé armádě v zahraničí po 5. 5. 1945 nelze hodnotit do doby účasti v národním boji za osvobození, a to ve smyslu § 15 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících české armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození (dále jen „zákon č. 255/1946 Sb.“).

Městský soud v Praze žalobě vyhověl, napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (pro vady řízení) podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zrušil a věc vrátil stěžovatelce k dalšímu řízení. Vytknul stěžovatelce, že se nezabývala pokynem Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2003, č. j. 6 A 503/2001 - 33, aby spolehlivým způsobem objasnila, zda mimořádná činná vojenská služba K. L. po 5. 5. 1945 byla vojenskou službou v čs. zahraniční armádě. Posoudil napadené

rozhodnutí stěžovatelky jako nepřezkoumatelné, neboť v dané věci byla stěžovatelka vázána uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu v této věci vydaným, a otázka, kterou jí bylo tímto rozsudkem uloženo objasnit, objasněna nebyla. V této souvislosti vyslovil městský soud názor, že vymezení počátku a konce „doby strávené ve vlastnosti účastníka národního boje za osvobození“ tedy i datum 5. 5. 1945 stanovené v § 15 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. mělo předně význam pro započet takto stanovené doby ve smyslu § 16, § 17 a § 18 téhož zákona, u osob podléhající branné povinnosti pro započet do doby zákonné presenční služby apod. Dále konstatoval, že stěžovatelka při správném hodnocení okamžiku ukončení doby vojenské služby v čs. armádě v zahraniční musí přihlédnout nejen ke všem podkladům shromážděným ve správním spise, vč. listinných důkazů předložených žalobkyní, ale i k tomu, že zákon č. 39/2000 Sb. je po zákonu č. 217/1994 Sb., který zavedl odškodnění v konkrétním vymezeném rozsahu československým politickým vězňům, druhým zákonem odškodňujícím újmu, resp. přiznávajícím finanční náhradu za určitý, důvodu zvláštního ocenění hodný postoj v boji za osvobození republiky, přičemž výši odškodnění neváže výslovně na dobu strávenou „ve vlastnosti účastníka boje za osvobození“, ale na dobu konání služby v československé armádě v zahraničí nebo ve spojenecké armádě. Ve svých úvahách pokračuje tím, že skutečnost, že činná služba v takovéto armádě fakticky neskončila datem 5. 5. 1945, když k uzavření mírových smluv došlo až po tomto datu (a i poté vojáci těchto armád plnili mimořádné úkoly), je nesporná, stejně tak jako skutečnost, že povinnost vojáka konat službu v této armádě mohla skončit úkonem podle branných předpisů. Znovu zopakoval stanovisko Nejvyššího správního soudu, že na žalované bude zvážit, zda výše odškodnění je tak odvislá od doby účasti v tomto zvláštním postavení příslušníka těchto armád, institucionálně zakotveného zvláštním právním předpisem, na který zákon odkazuje (tj. podle zákona č. 255/1946 Sb.), či nikoli a svou úvahu odvíjet i v intencích nálezů Ústavního soudu ze dne 27. 10. 1999, uveřejněného pod č. 290/1999 Sb.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze blíže označenému v záhlaví, který jí byl doručen dne 19. 5. 2004, podala stěžovatelka dne 2. 6. 2004 podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. kasační stížnost. Na rozdíl od městského soudu se nedomnívá, že by výše uvedené úvahy měly opodstatňovat přiznání peněžní částky za dobu vojenské služby konané v intervalu 1. 1. 1939 až 31. 12. 1945. Takový závěr podle názoru stěžovatelky neodpovídá ani účelu zákona, ani záměru zákonodárce, vyjádřenému v důvodové zprávě k návrhu zákona č. 39/2000 Sb. Zákon č. 39/2000 Sb. v § 1 odst. 1 nestanoví (s výjimkou podmínky státního občanství ČR) okruh oprávněných osob přímo, tedy výčtem znaků, které musí taková osoba splňovat, nýbrž odkazem na ustanovení jiné právní normy, a nestanoví ani rozhodné období, za něž náleží peněžní částka. Oprávněnou osobou ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 39/2000 Sb. tedy není ten, kdo fakticky konal vojenskou službu v čs. zahraniční nebo spojenecké armádě (byl jejím příslušníkem), ale ten, kdo splňuje podmínky stanovené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. a) a b) a v § 2 odst. 1 bodech 1 až 3 zákona č. 255/1946 Sb. Jestliže je samotný vznik nároku na peněžní částku podle zákona č. 39/2000 Sb. spojen se splněním podmínek pro přiznání statusu „účastníka národního boje za osvobození“ stanovených v jiné právní normě, není podle názoru stěžovatelky důvod neaplikovat i navazující ustanovení této jiné právní normy, včetně § 15 vymezujícího dobu národního boje za osvobození. V této souvislosti stěžovatelka odkazuje na ustálenou praxi spojenou s aplikací § 1 odst. 3 zákona č. 255/1946 Sb., obsahující výčet tzv. zákonných překážek bránících nabytí statusu účastníka národního boje za osvobození v příslušné kategorii, i když dotyčná osoba splňuje „formální“ znaky takového statusu. Přestože ani na toto ustanovení zákon č. 39/2000 Sb. výslovně neodkazuje, byla nezbytnost jeho použití (vedoucí ve svých důsledcích k nepřiznání peněžní částky) soudy opakovaně shledána jako důvodná a nezbytná (např. rozsudek Vrchního soudu Olomouc ze dne 1. 8. 2001 sp. zn. 2 A 820/2001).

Užití větného spojení „v letech 1939 až 1945“ nelze podle názoru stěžovatelky za stanovení rozhodného období považovat, mimo jiné i proto, že stejnou formulaci používá i zákon č. 255/1946 Sb. v ustanovení § 1 odst. 1, a ani toto ustanovení není vykládáno tak, že by jím snad byla vymezena doba národního boje za osvobození. Kromě toho data 1. 1. 1939 a 31. 12. 1945 nemají ve vztahu k čs. armádě v zahraničí ani žádný historický význam. Použití uvedeného větného spojení v zákoně č. 39/2000 Sb. je proto podle názoru stěžovatelky třeba chápat jako nepříliš šťastně použitou technickou zkratku.

Dále stěžovatelka poukazuje na obecnou část důvodové zprávy, z níž podle ní vyplývá úmysl zákonodárce poskytnout hmotnou i finanční satisfakci „občanům, kteří bojovali v emigraci za osvobození Československa jako příslušníci československých zahraničních armád“ resp. „českým vojákům, kteří bojovali se zbraní v ruce proti nacistické zvůli“. Ve zvláštní části důvodové zprávy k § 4 pak zákonodárce výslovně uvádí, že „ustanovení tohoto paragrafu vymezuje výše jednorázových finančních částek s ohledem na dobu účasti oprávněných osob v národním boji za osvobození“. Dobu národního boje za osvobození pak stanoví právě § 15 odst. 1, 2 zákona č. 255/1946 Sb.

Způsob výkladu, který sama realizovala od samého počátku aplikace zákona č. 39/2000 Sb., proto s ohledem na výše uvedené stěžovatelka považuje za zcela legitimní, nebot‘ neměla žádný důvod předpokládat, že účelem zákona a záměrem zákonodárce bylo přiznat peněžní částku za konání takové vojenské služby, která po 5. 5. 1945 již (případně před 15. 3. 1939 ještě) charakter odbojové činnosti nemá. Tento výklad odpovídá i stanovisku vyjádřenému v SJS č. 721/2000 (rozsudek VS Olomouc sp. zn. 811/2000), podle něhož „zákon č. 39/2000 Sb. v § 4 předpokládá diferenciaci výše odškodnění, a to v závislosti na délce trvání služby v příslušné armádě. Počátek a ukončení doby strávené ve vlastnosti účastníka národního boje za osvobození upravuje § 15 zákona č. 255/1946 Sb., který je nutné s ohledem na požadavek citovaného zákona č. 39/2000 Sb. uplatnit, neboť bez toho byl nebylo možné určit dobu rozhodnou pro výši přiznaného odškodnění“. Je skutečností, že k propuštění z armády až na naprosté výjimky nedošlo dnem 5. 5. 1945, nýbrž s časovým odstupem nejen v řádu několika dnů či týdnů, ale dokonce měsíců i let. Za dobu vojenské služby po 5. 5. 1945 stěžovatelka žadatelům peněžní částku nepřiznala, protože takový nárok s výjimkou těch, jimž by jinak nárok nevznikl vůbec, případně jimž chybělo několik dní vojenské služby ke vzniku nároku na peněžní částku ve výši podle § 4 odst. 1 zákona č. 39/2000 Sb. - vůbec neuplatnili. Pokud by byl nyní, 4 roky po nabytí účinnosti zákona a v době, kdy je pravomocně rozhodnuto téměř 99 % žádostí, přijat jiný výklad, vedlo by to ve svých důsledcích k nedůvodné nerovnosti.

Z důvodů výše uvedených stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2004, č. j. 10 Ca 20/2004 - 18, a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 odst. 1 s. ř. s., nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Nejvyšší správní soud při posuzování přípustnosti kasační stížnosti stěžovatelky z hlediska tohoto ustanovení s. ř. s. dospěl k závěru, že důvody, které stěžovatelka brojící proti rozhodnutí městského soudu v kasační stížnosti uvedla, nemířily vůbec proti závěru, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro vady řízení dle § 78 odst. 1 s. ř. s. Veškerá

stěžovatelčina argumentace směřuje proti právnímu názoru, který však v daném případě závazně vyslovil již Nejvyšší správní soud. Je sice pravdou, že městský soud se v odůvodnění rozsudku zabývá právním hodnocením věci, činí tak však v intencích předchozího rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Stěžovatelčiny námitky v kasační stížnosti proto měly směřovat proti uvedeným závěrům soudu o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu, t. j. stěžovatelka měla tvrdit, že učinila vše, co jí poprvé soud uložil, že skutkově věc objasnila a že její rozhodnutí je přezkoumatelné. Nic takového však stěžovatelka v kasační stížnosti netvrdí, pouze polemizuje se závazným právním názorem vysloveným již Nejvyšším správním soudem. Takováto kasační stížnost je proto nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než kasační stížnost podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítnout.

Navíc Nejvyšší správní soud poznamenává, že na stěžovatelce tedy i nadále bude, aby posoudila, zda služba po 5. 5. 1945 (která nebyla zpochybněna a je potvrzována do 14. 11. 1945) byla vojenskou službou v československé zahraniční armádě. K objasnění charakteru vojenské služby manžela žalobkyně po 5. 5. 1945 je přitom zcela nedostačující odkaz Ministerstva obrany na ustanovení § 15 bod 2 zákona č. 255/1946 Sb., když uvedené ustanovení neřeší otázku, do kdy existovala československá zahraniční armáda.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá při odmítnutí kasační stížnosti žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu